

shaping the quality of the judiciary's functioning. They constitute foundations essential for the realization of the principle of a democratic state governed by the rule of law. At the same time, praxeological values such as reliability and efficiency play a crucial role in ensuring the effectiveness of judicial actions and minimizing delays in proceedings.

In light of *de lege lata*, it is worth noting that the current legal provisions provide a solid foundation for the implementation of axiological principles in judicial practice. However, deeper reflection on the implementation of ethical principles, particularly in the context of relationships between administrative staff and citizens, remains pertinent. Moreover, the development of a quality control system to monitor standards of reliability and efficiency in judicial administration would be beneficial.

De lege ferenda, there is a fully justified postulate to amend regulations that would strengthen the principle of reliability and efficiency in judicial administration. It would also be desirable to increase the use of digital tools and automation in administrative processes to enhance the efficiency and transparency of administration. Additionally, it would be beneficial for the professional code of ethics to cover all groups of judiciary employees, to unify ethical standards and strengthen the organizational culture throughout the judiciary.

References:

1. Chmielarz K. Administracja Sądowa. Ministerialny model zarządzania i administrowania sądami powszechnymi, Warszawa : C. H. Beck, 2024.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-103>

ЕТИКА В ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Єгоров Микита Сергійович

*студент 5 курсу факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Кожна професія в юридичній сфері має свої певні стандарти, одним з яких є стандарт етичності. Етика, в перекладі з грецької мови (ἠθική) вживається у сенсі «Звичай», характер. Етика, фактично філософська наука, об'єктом дослідження якої є мораль та моральність систем, моральних норм і цінностей. В свою чергу, мораль – це система

неофіційних уявлень, норм та оцінок, що регулюють поведінку людей у суспільстві.

Враховуючи, що право тісно пов'язано з суспільством, фактично, будь-яка правова діяльність регулюється певним етичним кодексом, так у нас є:

- Кодекс суддівської етики;
- Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів;
- Правила професійної етики Нотаріусів України;
- Правила адвокатської етики;
- Правила професійної етики працівників Державного бюро розслідувань;
- Кодекс професійної етики персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України;
- Правила професійної етики Бюро економічної безпеки тощо.

Фактично, адвокатуру від вищеописаних нами професій відрізняє єдиний фактор, адвокатура є повністю незалежним від держави інститутом і має власну саморегуляцію, яка чиниться за допомогою спеціального органу – Вищої кваліфікаційно-дисциплінарна комісії адвокатури.

Важливим елементом в діяльності адвоката є і правила адвокатської етики, які були затвердженні 09.06.2017 року, 3'їздом адвокатів, та зазнав змін у 2019 році, а саме 15 лютого. Вимоги адвокатської етики вважаються результатом генезису правовідносин у соціумі взагалі, й інституту правосуддя зокрема. Ідея соціальної ролі адвокатури та виникнення з цієї ролі професійного обов'язку адвоката не має точок дотику з природними правами, які обумовлені на ранніх етапах як якісь форми співіснування. Під час тривалої динаміки формування стандартів сучасного судочинства виникає потреба в тому, щоб кожний індивід був управі скористатися представництвом своїх законних прав і інтересів у суді через професійного правника. Саме розвитком становлення такого роду правових відносини з'являється усвідомлення необхідності того, щоб статус адвоката, який визначається нормами законодавства, мав доповнюватися обмеженнями етичного характеру, що пов'язані зі специфікою довірчості між правником і його клієнтом. Етику професійного адвоката починають розуміти як фактор, призначення якого тим більш суттєвий, що такі вимоги формуються самою професійною спільнотою й одержують добровільне прийняття її членами до реалізації під час виконання ними професійних обов'язків [1, с. 231].

Читаючи сам нормативно-правовий акт, можна виділити такі основні принципи етики:

1) незалежність та свобода адвоката у здійсненні свої діяльності. Так, враховуючи специфіку адвокатської діяльності, адвокат вимагає певних умов для виконання своєї роботи, однією з яких є його свобода від будь-якого зовнішнього впливу, тиску чи втручання в його діяльність, з надання його послуг. Адвокат зобов'язаний протистояти будь-яким спробам посягання на його незалежність. Особливо прошу звернути увагу на слова про мужність та принциповість, оскільки, враховуючи специфіку адвокатської діяльності, нерідко можна почути погрози різного спектру. Захистом ж права на незалежність та свободу адвоката займається Національна асоціація Адвокатів України;

2) дотримання законності. Досить очевидним є той факт, що у професії, метою якої є захист порушеного права, дотримання фактору законності є обов'язковим, так, адвокат, адвокатське бюро, об'єднання може захищати права клієнта тільки дотримуючись чинного законодавства, принципів верховенства права та законності. Адвокат, як людина, що обізнана в праві не може свідомо давати клієнту поради, які приведуть до полегшення вчинення правопорушень;

3) пріоритет інтересів клієнта. Не дивлячись на співпрацю у відновленні порушеного права, адвокат має залишатися незалежним від свого клієнта, однак, виходячи з принципу законності, адвокат зобов'язаний у своїй професійній діяльності виходити з переваги інтересів клієнта, адвокат частково виконує і функцію медіатора, сприяючи позасудовому врегулюванню спорів між клієнтом та іншими особами. Адвокат повинен поважати свободу вибору клієнтом захисника своїх прав (представника чи особи, яка надає йому професійну правничу (правову) допомогу), і не перешкоджати у реалізації цієї свободи. Людина, яка звертається за професійною правничою допомогою до особи, яка отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, має їй довіряти, довіру ж необхідно заслужити [2, с. 142–145];

4) неприпустимість конфлікту інтересів. Конфліктом інтересів є суперечність між особистими інтересами адвоката та його професійними правами та обов'язками перед особою, якій він надає послуги, наявність якого може вплинути на об'єктивність та неупередженість в діяльності адвоката, виконанню його професійних обов'язків, а також на вчинення, чи то не вчинення дій під час здійснення адвокатської діяльності;

5) конфіденційність. Робота адвоката в першу чергу є конфіденційною, так при роботі з клієнтом він отримує велику кількість особистої інформації, в тому числі, адвокат може отримати таку інформацію, яка не може бути розголошена, так, наприклад, Адвокат, фактично може отримати доступ до лікарської таємниці. Однак, клієнт

має бути впевненим, що інформація, отримана адвокатом не вийде за межі його професійної діяльності, дія принципу конфіденційності не обмежена в часі, згідно з статтею 10 правил адвокатської етики, Адвокатською таємницею є:

- факт звернення особи за правовою допомогою;
- будь-яка інформація, що стала відома адвокату, адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню, помічнику адвоката, стажисту або іншій особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом (адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням), у зв'язку з наданням професійної правничої (правової) допомоги або зверненням особи за правовою допомогою;
- зміст будь-якого спілкування, листування та інших комунікацій (в тому числі з використанням засобів зв'язку) адвоката, помічника адвоката, стажиста з клієнтом або особою, яка звернулася за наданням професійної правничої (правової) допомоги;
- зміст порад, консультацій, роз'яснень, документів, відомостей, матеріалів, речей, інформації, підготовлених, зібраних, одержаних адвокатом, помічником адвоката, стажистом або наданих ним клієнту в рамках професійної правничої (правової) допомоги чи інших видів адвокатської діяльності.

Розголошення відомостей, що складають адвокатську таємницю, заборонено за будь-яких обставин, включаючи незаконні спроби органів досудового розслідування і суду допитати адвоката про обставини, що складають адвокатську таємницю.

До інших правил адвокатської етики також можна віднести: Компетентність (адвокат надає послуги тільки в межах своєї компетенції, зобов'язаний постійно підвищувати рівень своєї правової кваліфікації, досліджувати судову практику).

Повага до адвокатської професії. Всією своєю діяльністю адвокат повинен стверджувати повагу до адвокатської професії, яку він уособлює, її сутності та громадського призначення, сприяти збереженню та підвищенню поваги до неї в суспільстві. Цього принципу адвокат зобов'язаний дотримуватись у всіх сферах діяльності: професійній, громадській, публіцистичній та інших.

Окремо бажав би звернути увагу на положення статті 12 з позначкою 1 Правил адвокатської етики «Чесність та добропорядна репутація». Так, на перший погляд його трактова є досить простою, однак добропорядна репутація це складне питання, так, фактично, репутація формується на попередніх вчинках особи, і фактично, є відображенням суспільної думки, яка сформувалася в результаті соціальної селекції, на негативних або ж позитивних аспектах того чи іншого адвоката, так, адвокат не тільки має обов'язок бути чесним під

час своєї діяльності однак і поза нею не має ніякого морального права, чинити такі дії, які б будь-яким чином забруднювали репутацію інституту адвокатури [3].

Це відноситься до будь-яких сфер діяльності, так, наприклад, адвокат має залишатися чесним не тільки в своїй професійній діяльності, але, наприклад, і в академічній сфері. Крім того, дотримуватися певних етичних вимог в інтеракціях адвоката з судом і іншими учасниками судочинства, а також зі своїми колегами й органами адвокатського самоврядування [4, с. 64–72].

Так, проаналізувавши правила адвокатської етики, можна сказати, що вони є досить унікальними, особливо враховуючи розділи, що стосуються співпраці з клієнтом та захисту його порушеного права.

Література:

1. Митрофанов І. І., Васечко Л. О., Кравчук В. М. Професійна етика в юриспруденції : підручник. Київ : Видавництво «Юрінком Інтер», 2024. 476 с.
2. Митрофанов І. І. Етичні вимоги до інтеракцій адвоката з клієнтом. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 142–145.
3. Правила адвокатської етики : затв. Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 року (зі змінами, затвердженими З'їздом адвокатів України 15 лютого 2019 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> (дата звернення: 15.11.2024).
4. Митрофанов І. І., Васечко О. І. Етичні вимоги до інтеракцій адвоката з судом і іншими учасниками судочинства. *Публічне право*. 2023. № 4 (52). С. 64–72.